

Wijkgericht

Nieuwsbrief Wijkgericht Werken Binnenstad, juni 2018

Terrassen vernieuwd

De terrassen op de Parade, tussen de Kerkstraat en de Lange Putstraat, kunnen er weer een hele poos tegen.

'Werk met werk maken' heet het in het jargon van de overheid. Het komt neer op

'Als we toch bezig zijn, kunnen we het maar beter meteen goed doen'. Brabant Water verving in maart en april de waterleiding onder de terrassen en dat was voor de horecaondernemers aanleiding om bij de gemeente een verzoek in

te dienen: of die terrassen dan meteen vernieuwd konden worden.

Maar natuurlijk kon dat. De terrassen zijn helemaal nieuw en de rijbaan is vervangen door granieten keitjes.

Terrassen op de Parade.

Fresco wordt nieuw

De fresco van de Jeroen Boschtuin wordt opgeknapt. Van 9 tot en met 12 juli wordt de restauratie uitgevoerd door Lukas Stofferis, Hester van der Heijden, Jeanne de Jong, Henk van den Broek en Rattan Bhagwandin. Vier van hen hielpen zeven jaar geleden ook mee aan het schilderen van de fresco.

Behalve het opknappen van totaal verloren gegane delen, worden ook delen geretoucheerd die door het zonlicht zijn verkleurd. De dames en heren werken met natuurlijke materialen, zoals speciale restauratiekalk uit Frankrijk en verzepte bijenwas.

Avond van de flipovers

Veel flipovers staan er opgesteld tijdens de eerstvolgende algemene ledenvergadering van Blb/wijkraad Binnenstad. Die wordt gehouden op woensdag 20 juni in de Muzerije. Het begint om 20.00 uur.

Het vernieuwde bestuur presenteert zich die avond. Elke bestuurslid staat, na een algemene introductie, opgesteld bij een flipover. Daar verzamelt die bestuurder de inbreng van aanwezigen over het thema waarvoor die man of vrouw verantwoordelijk is. Zo gaat het onder meer over een duurzaamheid, goederentreinen, te hard rijden en veiligheid.

Meer over het nieuwe bestuur op pagina 4.

Negen Heren en één 'Doode Stroom'

Hoe een bijna honderd jaar geleden gedempt stukje Binnendieze negen heren een stap opzij laat doen: het verhaal van een archeologische vondst en een fraai bouwplan in de binnenstad.

Als de mensen van de gemeentelijke afdeling Erfgoed zich melden, worden projectontwikkelaars doorgaans nerveus. Het betekent nogal eens dat hun bouwplan op zijn minst vertraging oploopt. Dat er bijvoorbeeld onderzoek moet worden gedaan in de bodem, voordat de heipalen de grond in kunnen. En o wee als er dan wat wordt gevonden dat van historische waarde is. Maar in het geval van het woningbouwproject 'De Negen Heren' was er van chagrijn bij ontwikkelaar Wijkersand Projecten geen sprake. Sterker: met trots presenteert het kantoor op de website van het project een *artist impression* van een teruggevonden tak van de Binnendieze.

Urban villa's

En dat vindt Annalies de Graaf, teamleider Erfgoed bij de gemeente, niet zo vreemd. "Het plan moest weliswaar worden aangepast om deze gevonden tak van de Binnendieze, de zogeheten Doode Stroom, erin op te nemen, maar het gehele plan is er alleen maar mooier op geworden." Dat is mede te danken aan de architect, die op een fraaie wijze ruimte creëerde om een deel van de gedempte Doode Stroom aan het publiek te tonen. De zogeheten urban villa's moesten daarvoor op de tekentafel wat worden verschoven en de inrichting van de openbare ruimte aangepast. Dat was nogal een klus, vooral omdat er bij de woningen ook nog parkeerruimte moest worden bedacht.

Het werd passen en meten, maar het is gelukt. Met als resultaat dat vanaf de steeg 'Achter De Drie Mollen' één van de gewelven zichtbaar wordt. Deze werd in de negentiende eeuw gebouwd om de bouw van de boekbinderij van Teulings over het water mogelijk te maken. Archeoloog Eddie Nijhof was een van de eersten die bij het onderzoek via een luik in het gebouw van een voormalige koffiebranderij in de spelonken van de Doode Stroom kwam. "We wisten wel dat de Binnendieze daar ook had gelegen en dat dit stuk was gedempt", relateert Nijhof de vondst. "Maar dat het in zo'n goede staat was, was een aangename verrassing."

Boekbinder

De Dieze verloor hier haar functie toen begin negentiende eeuw de Zuid-Willemsvaart werd aangelegd. De

aansluiting op de Dieze verdween, het water kreeg de naam Doode Stroom en werd een stinkende bak stilstaand water. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de gemeente bijna honderd jaar later besloot van een dode stroom een gedempte stroom te maken. Dat gebeurde in 1929, veertig jaar nadat boekbinder Teulings zijn bedrijfsgebouw had uitgebreid over het water. Die bouw verklaart de gewelven die Nijhof en zijn collega's terugvonden, mét daarin gemetseld een zogeheten sluitsteen met de naam van de binder en het jaartal 1889.

Wie wat bewaart, die heeft wat: de aanvraag voor de bouw destijds vond Nijhof terug in het stadsarchief. De bloot

te leggen Doode Stroom zelf wordt niet voor publiek toegankelijk, maar vanuit de steeg 'Achter De Drie Mollen' en vanaf het binnenterrein wel zichtbaar. "We gaan varens en andere planten plaatsen die het goed doen op een beschutte, vochtige plek", belooft De Graaf. Nijhof: "Bovendien kan hier op een voor de hand liggende manier aan gescheiden waterbeheer worden gedaan, regenwater stroom af naar open te leggen bedding en onder het gewelf worden voorzieningen aangebracht voor vleermuizen. Het wordt erg mooi".

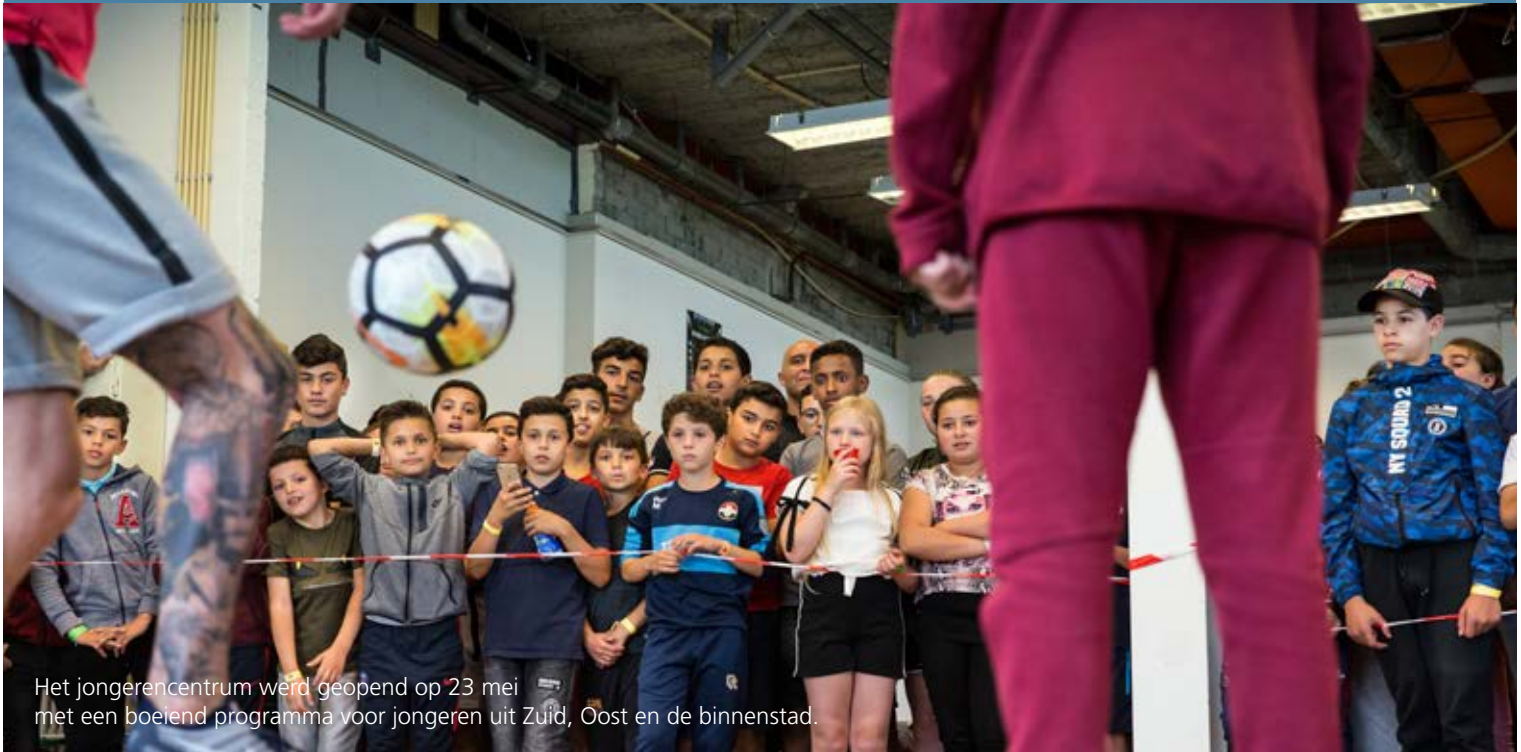
De verkoop van de woningen is in volle gang. Met de bouw wordt komend najaar begonnen.

Zo komt het eruit te zien. (Illustratie: Wijkersand Projecten Holding).

De binnenstad heeft alles. Behalve een jongerencentrum.

De binnenstad van 's-Hertogenbosch heeft nou niet bepaald de naam het mekka voor jongeren te zijn. Een jongerencentrum ontbreekt bijvoorbeeld. Jongeren hebben echter wel degelijk de aandacht van de jongerenwerkers van PowerUp073.

Het jongerencentrum werd geopend op 23 mei met een boeiend programma voor jongeren uit Zuid, Oost en de binnenstad.

PowerUp073 wordt gevormd door jongerenwerkers van Divers, jeugdpreventiewerkers van Juvans en buurtsportwerkers van S-port. Ze lijken oppervlakkig beschouwd vooral organisatoren van leuke activiteiten. Schijn bedriegt. "Door die activiteiten leggen we contact met jongeren. Die activiteiten zijn dus niet het doel, maar een middel", vat jongerenwerker Gunther Baelen het nut van al die leuke dingen bondig samen. Veel van die activiteiten worden gehouden in het nieuwe jongerencentrum op de hoek Gestelweg-Bilderdijkstraat.

Talenten

En inderdaad, dat ligt in Zuid. "Maar het is ook het jongerencentrum voor de binnenstad", aldus Alex Bekkers. Hij coördineert het jongerenwerk van enkele stadsdelen, waaronder de binnenstad. Hij zegt te begrijpen dat de locatie voor de jeugd uit het centrum misschien niet heel handig ligt, "maar we gaan werken aan promotie van dit pand. Er is genoeg te doen dat ook de moeite waard is voor jongeren die wat verder hier vandaan wonen". Gunther voegt eraan toe dat jongerenwerk over meer gaat dan het jongerencentrum.

"We zijn er om jongeren hun talenten te laten ontdekken en ontwikkelen. Dat kan in het jongerencentrum, maar ook elders."

Hier en daar bestaat het idee dat het jongerenwerk er vooral is om overlast door de jeugd te voorkomen of te verminderen. Niet dus. Gunther: "We zijn er om eventuele problemen van en rond jongeren zo vroeg mogelijk te signaleren en er wat aan te doen. Het gaat over gezondheid, school, werk, veiligheid en leefbaarheid". Wat die overlast betreft: die neemt af en dat komt onder meer omdat er steeds minder zogeheten hangjongeren zijn.

Evenementen

Alex: "Dankzij computerspelletjes en mobieltjes hoeven jongeren niet meer naar buiten om elkaar te ontmoeten". Gunther: "En dus moet PowerUp073 creatiever zijn om ze te bereiken. Dat lukt vooralsnog bijvoorbeeld door het organiseren van drukbezochte evenementen zoals het Ramadantoernooi, een meerdaags sportevenement dat met name populair is onder moslimjongeren". Alex noemt als ander voorbeeld Taxandria Moves XL, dat op 24 juni

wordt gehouden. Net buiten de binnenstad en ook eigenlijk vooral bedoeld voor de jeugd in de omgeving van het Taxandriaplein. "Maar het is een goed voorbeeld van hoe wijkbewoners, lokale middenstand, Jong Actief, PowerUp073 en andere organisaties de handen ineenslaan en dat onder andere doen voor en door de jongeren."

Nou nog zo iets voor de binnenstad bedenken. Alex stelt met tevredenheid vast dat de aandacht voor de jeugd ook in dit stadsdeel groeit. "Binnensteden hebben overal de reputatie dat ze toch vooral voor de dertig-plussers de moeite waard zijn. Maar in veel steden zie je initiatieven ontstaan die voor veranderingen zorgen. De Spoorzone in Tilburg, Strijp-S in Eindhoven en de Tramkade in 's-Hertogenbosch. Creatieve hotspots worden ze genoemd. Laten we eraan werken om die ontwikkeling te versterken. Zodat de binnenstad meer te bieden heeft voor jongeren."

Blb: meer initiatief, meer samen

Met de vernieuwing van het bestuur, verandert ook de koers van Blb/wijkraad Binnenstad enigszins.

De meest opvallende veranderingen: er is een nieuwe voorzitter, José Schoormans. En Marie-Louise Filippini is weer terug als bestuurslid. Zij moest een paar jaar geleden vanwege tijdgebrek afscheid nemen, maar heeft zich weer enthousiast verbonden aan het bestuur. José volgt Henk Schuurs op, onder wiens leiding de vereniging, tevens wijkraad, nadrukkelijk positie innam als pleitbezorger voor de belangen van inwoners. Het nieuwe bestuur beschouwt de door hen bedachte nieuwe strategie als een mooie volgende stap.

'De Blb' wil nog meer dan in het verleden samenwerken met de vele organisaties en groepen die actief zijn in en voor de binnenstad. Zoals één van hen zegt: "Daarbij helpt het als we ons oprecht verdiepen en verplaatsen in elkaars belangen. Of het nou die van de bewoners, winkeliers, toeristen of gemeenten zijn".

Proactief

Daarnaast is de Blb van plan meer het initiatief te nemen. Daarbij kan worden gedacht aan zelf thema's agenderen en concrete voorstellen te ontwikkelen. Elk bestuurslid heeft een eigen portefeuille en is daar dus ook woordvoerder van. De algemene ledenvergadering van Blb/wijkraad Binnenstad wordt gehouden op woensdag 20 juni in de Muzerije. De nieuwe strategie van de wijkraad wordt die avond besproken. Ook gaat het over specifieke thema's, zoals duurzaamheid en veiligheid.

Dit is het nieuwe bestuur van Blb/wijkraad Binnenstad. Vlnr: Gerdie Maas, Frans Bolder, Marjan te Riele, Marie-Louise Filippini, Wout Heijnen, Noud Velthoven, José Schoormans en Joep ten Brink. Niet op de foto: Elise Ackermans.

**Nu nog
makkelijker
melden**
via de
**BuitenBeter
App!**

MELDPUNT:
Schoon, Heel en Veilig
s-Hertogenbosch.nl - (073) 615 55 55

50 jaar KBO: en nou nog een eigen honk

Met 400 leden is KBO Centrum-Zuid een bruisende vereniging. Onlangs werd het 50-jarig jubileum gevierd. Dat gebeurde helaas niet in een eigen honk. "Als iemand nog een idee heeft voor een gebouw..."

Pieterneel van de Korput en Cor Kluijtmans tijdens een activiteit van hun KBO.

De KBO kijkt met genoeg terug op de feestelijkheden rond het jubileum. In mei was er een receptie in Motel Van der Valk 's-Hertogenbosch en een viering in de Kapucijnenkerk, gevolgd door een gezellige middag en diner voor leden.

Activiteiten

Wat die leden betreft: dat zijn er volgens Cor Kluijtmans 400. Hij kan het weten, want behalve penningmeester en beheerder van de website, is Cor ook ledenadministrateur. Net als voorzitter Pieterneel van de Korput is hij bij veel activiteiten van de KBO aanwezig. En dat zijn er nogal wat. "We organiseren lezingen, spelletjesmiddagen, contactmiddagen en bieden programma's aan voor de verpleeghuizen. Die zijn vanzelfsprekend ook toegankelijk voor de bewoners die geen lid zijn", vertelt hij.

De activiteiten zorgen voor een stabiel aantal leden, ondanks dat er afhaken vanwege verhuizingen, ouderdom of

overlijden. "Maar net zo belangrijk als de activiteiten, is het werk dat we doen op het gebied van collectieve en individuele belangenbehartiging", weet Pieterneel. "We helpen bijvoorbeeld bij het invullen van belastingformulieren." Cor: "Ook bieden we ouderenadviseurs aan, die leden met raad en daad bijstaan. En dan is er nog de cliëntondersteuning. Wie tijdens een keukentafelgesprek hulp in het kader van de Wmo aanvraagt, kan soms ondersteuning gebruiken. Wij bieden dat, overigens ook voor niet-leden."

Springlevend

Na een halve eeuw is KBO Centrum-Zuid volgens de twee bestuursleden nog springlevend. Het katholicisme mag dan aan invloed en aanhang hebben ingeboet, de KBO heeft daar geen last van. Er zijn wel andere zorgen. Cor: "De gemiddelde leeftijd van onze afdeling is 75 en dat mag wel wat lager. Vanaf 55 jaar kunnen mensen lid worden. We zien dat ouderen steeds langer vitaal zijn en daardoor het lidmaatschap pas

op latere leeftijd de moeite waard vinden. Aan de andere kant van het spectrum zijn er senioren die te weinig mobiel zijn om nog mee te doen. Wij moeten het vooral hebben van de groep daar tussenin."

En dan is er nog de huisvesting. Het jubileum komt op een moment dat de KBO dakloos wordt. Pieterneel: "We hadden een plek in het Franciscushuis aan de Van der Does de Willeboissingel. Nu de fraters verhuizen naar Tilburg, moeten wij ook op zoek naar een nieuwe locatie. Voorlopig zoeken we ons heil op diverse plekken in het centrum en in Zuid, maar een vaste plek zou fijn zijn. Dus als iemand nog een idee heeft..."

Wie lid wil worden of meer informatie wenst over de KBO, kan contact opnemen met Cor Kluijtmans, 073 613 5017, corkluijtmans@hetnet.nl.

‘Vertel Het Zand, wat doen we met onze Spoorzone?’

Bewoners van de buurt Het Zand worden nadrukkelijk betrokken bij de ontwikkeling van de Spoorzone. De gemeente heeft grote plannen met dit stadsdeel, waarvan Het Zand een onderdeel is.

Wat gaan we doen met de Tramkade?

De gemeenteraad stemde in maart in met een investering van € 1,3 miljoen voor de verdere ontwikkeling van plannen voor de Spoorzone. In het plan gaat het onder meer om het creëren van een mix van woningen en bedrijvigheid, hoogwaardig openbaar vervoer en een goede bereikbaarheid van het stadsdeel. Maar ook herbestemming van industriële historische gebouwen, aandacht voor duurzaamheid en ruimte voor innovatie en experimenten zijn onderdelen van de ontwikkeling.

Op dit moment zijn de plannen nog allesbehalve concreet. Dat heeft verschillende redenen. Zo wil de gemeente de ideeën samen met allerlei betrokkenen maken en uitwerken. Daar horen ook de bewoners van Het Zand bij, al dan niet vertegenwoordigd door Blb/wijkraad Binnenstad.

Tramkade

Overigens gaven veel wijkbewoners hun mening al tijdens eerdere bijeenkomsten en andere vormen van inspraak. Ook het College heeft al wat ‘denkrichtingen’ op papier gezet. Die hebben onder meer betrekking op de Tramkade.

Tot 2025 hebben organisaties als Stichting De Tramkade, de Conceptenbouwers en Pleisterplaats De Vrijheid er de vrije hand. Het is volgens de gemeente lastig nu al plannen voor de lange termijn te maken, aangezien milieu- en parkeerproblemen eerst moeten worden opgelost.

Ideeën zijn er trouwens genoeg. Het College noemde in het raadsbesluit de twee uiterste mogelijkheden. De ene is na 2025 doorgaan met het huidig gebruik. Dat heeft een mogelijke keerzijde: komt er nog wat van het pionierskarakter als de pioniers blijvertjes worden? Blijven ze dan wel pionieren?

Rijksmonument

Aan de andere kant van het spectrum staat een vergaande herontwikkeling van het gebied. Ook hierbij moet een kanttekening worden gemaakt: het zogeheten molengebouw is een rijksmonument en moet dus behouden blijven. De optie ‘Alles tegen de vlakte’ valt daarmee af. En dan is er nog de mogelijke bodemverontreiniging – daarbij moet rekening worden gehouden als het terrein opnieuw wordt ontwikkeld.

Wat er allemaal wel en niet moet gebeuren, gaat het gemeentebestuur volgens het raadsbesluit “in nauw overleg met belanghebbenden voorbereiden”. Dus binnenkort kunnen wijkbewoners de vraag verwachten: “Vertel mensen van Het Zand, wat doen we met onze Spoorzone?”

Tegen meer goederentreinen

De gemeente is tegen extra goederentreinen door de stad en heeft dat laten weten aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Het ministerie overweegt meer goederentreinen te laten rijden over het spoor tussen Meteren (Betuwe, Gelderland) en Boxtel. Dat zorgt voor overlast in de gemeenten Zaltbommel, Neerijnen, Maasdriel, Geldermalsen en 's-Hertogenbosch. Die vijf gemeenten hebben samen bij het ministerie geprotesteerd tegen de plannen.

Overschat

Ze doen dat met goede redenen. In de eerste plaats is er op de Betuweroute nog ruimte genoeg voor extra goederentreinen. Daarnaast is gebleken dat het ministerie het treinverkeer in de toekomst nogal overschat. De verwachtingen zijn sinds 2010 al met de helft verlaagd. Daar komt nog eens bij dat het bedachte tracé voor de extra goederentreinen hard nodig is voor de groei van het personenvervoer. Want dat neemt wél fors toe.

Als het aan de vijf gemeenten ligt, richt het ministerie zich beter op maatregelen die de overlast beperken voor mensen die aan het spoor wonen. Wijkgericht Binnenstad publiceerde al eerder over die hinder. Het gaat daarbij om geluid, trillingen en veiligheidsrisico's. Bij de aanleg van de woonwijken langs het spoor is nooit rekening gehouden met de komst van het goederenvervoer, dat het ministerie heeft bedacht.

De staatssecretaris heeft toegezegd binnenkort onze kant op te komen om vast te stellen hoe groot de problemen nu al zijn.

Nu is het nog vooral druk met treinen voor het vervoer van personen. Daar gaan mogelijk een hoop goederentreinen voorbijkomen.

App over de buurt

Een nieuwe dakkapel bij de burens, het kappen van bomen in uw straat, een evenement in de buurt – met de OmgevingsAlert app weet u precies wat er staat te gebeuren.

De app toont actuele informatie welke plannen er zijn in uw buurt. Het gaat bijvoorbeeld om bestemmingsplannen, vergunningen, verkeersbesluiten, verordeningen en beleidsregels. U kunt dit eenvoudig zien op een duidelijk

kaartje, een overzichtelijke lijst of met handige push-berichten. U kiest zelf wat u wil. U vindt de app in de appstore.

U kunt zich ook nog steeds abonneren op de e-mailservice van overheid.nl.

U ontvangt dan automatisch berichten op maat. Aanmelden voor deze e-mailservice kan via de website overuwbuurtoverheid.nl.

De binnenstad zit vol met, soms relatief onbekende, prachtige plekjes en gebouwen. In de serie 'Pareltjes van de binnenstad' zoekt Wijkgericht ze op. Dit keer: de Choorstraat.

De pareltjes van de Binnenstad

Achter het priesterkoor

Sinds de zeventiende eeuw heeft de Choorstraat haar huidige naam. Choor verwijst naar koor, oftewel het priesterkoor van de Sint Jan. De straat ligt namelijk achter dat koor. Nog langer geleden heette de straat Wevershuls. Ook de Papehulst en de Clarastraat werden zo genoemd.

Over de Choorstraat zouden we een hele serie 'pareltjes' kunnen maken. Ga maar na: in de straat zijn maar liefst elf rijksmonumenten te vinden, waaronder het gebouw waarin Museum Slager is gevestigd. En dan hebben we op nummer 1 nog de voormalige Bank van Lening, later Plebanie. En wat gedacht van de kosterswoning (3-5), de woningen op 8 en 12, het gebouw van de Zusters van de Choorstraat en de kapel (beiden op 7).

De geschiedenis van de zusters gaat terug tot 1820. Toen stichtte priester Jacobus Heeren de vrouwencongregatie 'Dochters van Maria en Joseph'. Dat werd al snel 'de zusters van de Choorstraat'. Het was dan wel een klooster, maar mocht in die tijd niet zo worden genoemd. Het was in die jaren verboden nieuwe kloosters op te richten. Dat was de reden dat de zusters zich lieten aanspreken met juffrouw en dat ze geen religieuze kleding droegen. Pas in 1843 werd de congregatie officieel goedgekeurd. Tegenwoordig is het gebouw een appartementencomplex.

Bron: Bossche Encyclopedie.

De Choorstraat, straat vol pareltjes.

Informatie

Losliggende stoeptegels, een kapotte lantaarnpaal of vernielde speeltoestellen? Last van zwerfvuil, of groen dat nodig aan onderhoud toe is, enz.? Bel hiervoor het Schoon, Heel en Veilig (073) 615 55 55 voor zaken in de openbare ruimte. Zo werkt u mee aan een schone stad!

Kijk ook eens op www.s-hertogenbosch.nl. Hier is veel informatie te vinden over uw wijk. Hebt u vragen, neem dan contact op met wijkmanager Riekje Bosch, telefoonnummer (073) 615 56 57 of mail naar wijkgerichtwerken@s-hertogenbosch.nl. Riekje zit ook op Facebook: [wijkmanagerriekjebosch](https://www.facebook.com/wijkmanagerriekjebosch). Deze nieuwsbrief is een initiatief van de gemeente 's-Hertogenbosch.

www.wijkgerichtwerken.nl